

### متن پرسش

سلام و عرض ادب خدمت استاد بزرگوار: در حرکت جوهری، حرکت معنی شد سیر تبدیل قوه به فعل و بعدا بحث شد که نفس انسان پس از مرگ ثابت می شود، اما در برزخ انسان هایی با فطرت پاک ابتدا عذاب می شوند تا در قیامت با نفس پاک ظاهر و حاضر شوند، آیا نمی توان گفت آن نفسی که در برزخ است قوه ی پاک شدن را دارد اما بلفعل نشده است و پس از عذاب بالفعل می شود و به تکامل می رسد، پس در عالم برزخ نیز حرکت وجود دارد؟

### متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: با نظر به این که در دنیا، ابعادی از انسان هست که نوعی استعداد به حساب می آید و در نسبت بین جسم و روح، آن استعدادها امکان به فعلیت رسیدن پیدا می کنند و پس از مرگ که دیگر تنها نفس انسان است و جسم او نیز صورتی از نفس است نه آن که مانند دنیا دوگانگی نفس و بدن در میان باشد. لذا دیگر در آن دنیا خود انسان است با خودش، مگر آن که در خودش از جهتی در اجمال است و در برزخ شرایط به تفصیل آمدن وجوه اجمالی اش فراهم می شود تا خودش به تفصیل با خودش در نزد خودش حاضر شود و معنای تکامل در برزخ بدین معناست. موفق باشید